

SECTION 11. SPEECH THERAPY. SPECIAL PSYCHOLOGY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-623-2-25>

FEATURES OF THE COMPLEX APPROACH TO THE CORRECTION OF THE JUNIOR SCHOOL CHILDREN'S SPEECH DISORDERS

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Bystranivska O. S.

Methodist teacher

*Municipal Institution "Uman Taras
Shevchenko Professional College of
Education and Humanities of Cherkasy
Regional Council»
Uman, Ukraine*

Бистранівська О. С.

викладач-методист

*Комунальний заклад "Уманський
гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж ім. Т. Г. Шевченка
Черкаської обласної ради"
м. Умань, Україна*

На сучасному етапі розвитку суспільства професійна діяльність учителя-логопеда виходить за рамки традиційної корекційно-освітньої діяльності. Учитель-логопед взаємодіє з різними спеціалістами: психологами, учителями початкових класів, соціальними педагогами, медичними працівниками та батьками. Основною метою цієї взаємодії є сприяння розвитку дитини з порушеннями мовлення.

Тому в сучасних умовах зростання вимог до рівня освіти учнів і великої кількості різноманітних мовленнєвих та психологічних проблем, що негативно позначаються на навчанні і вихованні молодших школярів, дуже важливою є проблема пошуку і розробки різноманітних форм і прийомів професійної взаємодії з метою організації комплексного підходу до подолання мовленнєвих порушень.

В науковій літературі є багато напрацювань з проблеми спільної роботи та співпраці вчителя-логопеда і сім'ї, яка виховує дитину з порушеннями мовлення (Ю. Гаркуша, С. Миронова, Ю. Докучаєва, О. Зверева, В. Липа, О. Мاستюкова, Т. Ілляшенко, та ін.).

Зокрема, С. Миронова розглядає мету роботи з сім'ями як систему надання батькам кваліфікованої допомоги у вихованні дитини

з порушеннями психофізичного розвитку. Визначаючи специфічний зміст і основні завдання цієї роботи, автор охарактеризувала основні види діяльності корекційного педагога у роботі з сім'ями.

Питаннями логопедичної допомоги дітям молодшого шкільного віку займалися багато науковців і практиків (Є. Соботович, В. Тарасун, М. Савченко, Л. Бартенєва, Е. Данілавічюте, К. Дяченко, О. Корнєв, Л. Федорович, Н. Гаврилова, та ін.).

Незважаючи на вагомі результати наукових пошуків у даних напрямках дослідження, поза увагою дослідників залишається організація комплексного підходу спільними зусиллями кваліфікованих фахівців та батьків з метою подолання мовленнєвих недоліків та попередження порушень писемного мовлення; педагогічні умови, які сприяють ефективній корекції мовлення та мовленнєвої діяльності дітей молодшого шкільного віку в умовах логопедичного пункту.

Мета статті – теоретичне обґрунтування комплексного підходу у корекційній роботі з дітьми молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення в умовах логопедичного пункту.

На думку вітчизняних науковців (М.К. Шеремет, В.В. Тарасун, та ін.) корекційний вплив повинен бути комплексним.

При цьому корекцію мовлення та його вдосконалення необхідно розглядати з точки зору формування комунікативної компетентності, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі тощо.

Сутність комплексного підходу у логопедичній роботі полягає у систематизації, регулюванні та координуванні корекційних, розвивальних, виховних, освітніх та оздоровчих стратегій впливу на дитину з порушеннями мовлення. Для того, щоб подолати мовленнєві порушення та сформувати і розвинути мовленнєву діяльність для успішного навчання, необхідна чітка взаємодія всіх учасників освітнього процесу.

Основне завдання педагогічної взаємодії у процесі логопедичної роботи в закладі загальної середньої освіти в умовах логопедичного пункту полягає у створенні продуманої системи корекції мовлення в процесі навчання і виховання, всього життя та діяльності дитини. Тобто потрібне створення творчого об'єднання педагогів та батьків, яке має спільну мету, організовує корекційно-освітнє середовище, комплексний психолого-педагогічний супровід, який стимулює розвиток дітей з порушеннями мовлення.

Комплексний підхід створює платформу для ефективної організації та планування корекційно-освітнього процесу і педагогічної взаємодії педагогів та батьків. Водночас розвиток співпраці сприяє більш ефективному супроводу дітей з порушеннями мовлення та зростанню ініціативи та відповідальності учасників педагогічної взаємодії.

Взаємодія і співробітництво можливі лише за умови розуміння і чіткого виконання усіма фахівцями своїх функціональних і професійних обов'язків. Повноцінність взаємодії, а отже і її ефективність досягається тоді, коли педагоги та, батьки з одного боку, стають однодумцями, а з іншого боку – чітко розрізняють свої функції і можливості.

Співпраця фахівців, як будь яка педагогічна діяльність, базується на принципах.

В процесі дослідження ми сформулювали принципи на яких базується співпраця фахівців:

- взаємної поваги до знань та практичних умінь кожного педагога, незважаючи на вік, педагогічний стаж, досвідченість;

- дитиноцентризму, спрямованості спільної роботи на розвиток дитини, її здібностей, компетентностей та наскрізних умінь;

- комплексного підходу до подолання проблем дитини з порушенням мовлення. Комплексний підхід передбачає комплексне вирішення навчання, виховання, розвитку та корекції дитини з порушенням мовлення, а також спільну діяльність педагогічних фахівців і сім'ї. Професійна співпраця педагогів спрямована не тільки на подолання порушення мовлення, а й на подолання вторинних порушень зумовлених порушенням мовлення, нормалізацію обстановки в сім'ї та включення сім'ї в корекційну роботу з подолання порушень мовленнєвого розвитку;

- поваги до дитини. Педагоги сприймають дитину не тільки як об'єкт впливу, а й як особистість з певними потребами та інтересами;

- особистісно-орієнтований та диференційований підходи до корекційної роботи з дитиною. В корекційній роботі ставимо в центр уваги дитину, розвиток не тільки її мовлення, а також її здібностей. Звертається увага на диференційованість вимог, їх відповідність індивідуальним особливостям та можливостям школярів;

- активної участі батьків дитини в корекції порушень мовлення. Педагоги створюють умови та мотивацію для активної участі батьків в процесі логопедичного впливу;

- ~ активної участі дитини з порушенням мовлення в процесі подолання мовленнєвого порушення. Активність дитини залежить від її мотивації. Вірно поставлена мета дає дитині достатню мотивацію, а проміжні позитивні результати підвищують самооцінку дитини і породжують бажання подолати порушення мовлення.

Вважаємо, що врахування даних принципів сприятиме ефективній співпраці педагогів та батьків, а, також, значно покращить корекційну роботу з дітьми з порушеннями мовлення.

Отже, визначені та теоретично обґрунтовані принципи на яких базується співпраця фахівців і застосування комплексного підходу

до корекційної роботи в умовах логопедичного пункту є необхідними для підвищення ефективності логопедичного впливу. Дана стаття не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Багато питань комплексної корекційної допомоги дітям молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення в умовах логопедичного пункту не знайшли ще свого вирішення. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні чіткого алгоритму взаємодії педагогів і батьків у процесі корекційної роботи.

Література:

1. Державний стандарт початкової освіти. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (Редакція від 06.10.2020, (дата звернення: 22.09.2025).
2. Винокур А. С. Подолання мовного недорозвинення у дітей молодшого шкільного віку. Київ, 1977. 143 с.
3. Логопедія / М. К Шеремет, В. В. Тарасун, С. Ю. Конопляста та ін. за ред. М. К. Шеремет. Друге видання, перероблене і доповнене. Київ, 2010. 678 с.
4. Соботович Є. Ф. Концепція стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку. *Дефектологія*. 2002. № 1. С. 2–7.
7. Чижевський Б. Г. Організаційно-педагогічні умови становлення ліцеїв в Україні. Київ : Інститут педагогіки АПН України, 1996. 249 с.